

Frokostkoncert i Kantine 4, Syddansk Universitet i Odense

Kl. 12:00 - 13:00 torsdag den 15. march 2012

JOSEFINE OPSAHL

Cello

MATIAS VESTERGÅRD HANSEN

Piano

PROGRAM

- J. Brahms: Sonate for klaver og cello nr. 1 op. 38
1. Allegro non troppo
- J.S. Bach: fra *Das Orgelbüchlein*
Herr Jesu Christ, dich zu uns wend
Wir Christenleut
- J.S. Bach: fra Cello-suite nr 2.
VI. Gigue
- F. Busoni: Fantasia nach J.S.Bach
J.S. Bach: fra Cello-suite nr. 1
IV. Sarabande
- J.S. Bach: fra *Das Orgelbüchlein*
Jesu, meine Freude
Der Tag, der ist so freudenreich
- C. Debussy: Sonate for cello og klaver d-mol
1. Prologue
2. Sérénade et Finale

PROGRAMNOTER

Bachs musik løber som en tråd igennem størstedelen af værkerne på dagens program; det drejer sig både om værker fra mesterens egen hånd og musik inspireret af disse.

Johannes Brahms skrev sin første cellosonate i årene 1862-65 og dedikerede den til vennen Josef Gänsbacher, som ud over at være professor i sang ved die Wiener Singakademie også var en dedikeret amatørcellist. Sonaten er tænkt som en hyldest til J. S. Bach; hovedtemaerne fra de yderste satser stammer således fra Contrapunctus IV og XIII fra *Die Kunst der Fuge*, og typiske barokke kompositionsprocesser er at spore især i anden og tredje sats. Første sats, som er på programmet i dag, er en stort anlagt sonateform af en noget dyster karakter. Den dramatiske, alvorsfulde stemning brydes dog to gange af drømmende passager, og det er også med disse trøstende toner, satsen omsider falder til ro.

Johann Sebastian Bachs *Orgelbüchlein* består af 45 mindre koralpræludier, der på afvekslende og fantasifuld vis bearbejder en lang række af de gængse lutherske koraler. Sjældent hører man disse værker opført andre steder end i kirker og ved orgelsoiréer, og det har vi besluttet os at gøre noget ved. Derfor spiller vi i dag fire stykker i arrangementer for cello og klaver som mindre mellemspill mellem de større værker.

Ferruccio Busoni mistede begge sine forældre i løbet af ganske få måneder i 1909; begge dødsfald ansporede ham til kompositioner af høj personlig og musikalsk værdi. Den første af disse, *Fantasia nach Johann Sebastian Bach*, er skrevet til minde om komponistens far. Stykket former sig som en længere improvisation over tre orgelværker af Bach; koralpræludierne "Gottes Sohn ist kommen", "Lob sei dem Allmächtigen Gott", samt koralpartitaen "Christ, der du bist der Helle Tag". En gennemgående figur bestående af tre gentagne toner, beskrevet af biograføren Antony Beaumont som et dødsmotiv, binder hele satsen sammen. Busoni skrev i et brev til sin aldrende mor, at værket "kom fra hjertet og rørte alle til tårer, når han spillede det for dem". Moderen døde få måneder efter stykkets uopførelse, og Busoni tilegnede sin bittersøde elegi nr. 7, *Berceuse Elegiaque*, til hendes minde.

Busoni huskes i dag primært for sine fabelagtige klavertransskriptioner af Bachs orgelværker, og han besad da også et usædvanligt talent for at emulere orgelets majestætiske volumen på det dynamisk set mere raffinerede klaver. Dagens værk viser Busonis forskellige måder at bearbejde Bachs musik på; dele af fantasien forholder sig fuldstændig nodetro til originalmusikken, i andre dele interpolerer Busoni sine egne tanker mellem ellers direkte passager, og i størstedelen anses forbilledet kun som et udgangspunkt for en rigere harmonisk improvisation.

Sidst på programmet står Debussys cellosonate fra 1915; den bærer ikke direkte præg af Bachs musik, men er umiskendeligt inspireret af den franske barok. Dette skyldes sandsynligvis Debussys langvarige studie af Rameaus musik i forbindelse med den første komplette udgave af dennes værker i 1908. Debussy planlagde i slutningen af sit liv en række af seks sonater; den første for cello og klaver, nr. 2 for fløjte, bratsch og harpe, nr. 3 for violin og klaver, nr. 4 for obo, horn og cembalo, nr. 5 for klarinet, trompet, fagot og klaver, og den sidste for en kombination af alle de førnævnte instrumenter. Desværre døde komponisten kort tid efter at

have uropført violinsonaten, og verden får aldrig de sidste tre sonater at høre. Cellosonaten anses for at være blandt de fineste for den besætning og udmærker sig især ved sin kortfattede og sin improvisatoriske ånd. Prologen er en monotematisk fantasi med usædvanligt lange lyriske melodier. Derefter kommer anden sats, en skælmsk serenade af natlig karakter, hvor celloen imiterer en guitar. Finalen følger uden pause; en heroisk tour de force, afbrudt to gange af roligere episoder, den anden særligt flegmatisk. Til sidst, et kort blik tilbage på begyndelsen af første sats før en kort og stormfuld coda.

Josefine Opsahl og Matias Vestergård Hansen, Marts 2012

Pianisten Matias Vestergård Hansen (født 1989) tog studentereksamen fra Roskilde Katedralskole i 2008 og begyndte derefter sit musikstudium ved Københavns MGK hos Søren Pedersen, hvorfra han i 2011 blev optaget på Syddansk Musikkonservatorium. Her studerer han i dag hos Christina Bjørkøe. Han er også en aktiv komponist, der har skrevet adskillige værker for mindre besætninger.

Cellisten Josefine Opsahl (født 1992) begyndte som otteårig med at spille violin i Roskilde efter Suzukimetoden. Som 12-årig skiftede hun til cello. På Sankt Annæ Gymnasium gik hun på MGK-linjen og studerede hos Jakob Kullberg og siden Karin Dalsgård. Hun blev i 2011 optaget på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium, hvor hun i dag bliver undervist af Morten Zeuthen.

Sammen med violinisten Peter Andreas Nielsen og bratschisten Josefine Weber Hansen danner de til daglig klaverkvartetten PAIAN, som har optrådt rundt omkring i landet, blandt andet ved Schubertiade-festivalen i Roskilde. Kvartetens fire medlemmer mødte hinanden på MGK og samarbejdede først om at uropføre Matias Vestergård Hansens egenkomponerede klaverkvartet. Siden da har de besluttet sig for at være et fast ensemble, der især fokuserer på mindre kendte værker, blandt andet af Korngold, d'Indy og Milhaud. Sideløbende med kvartetten udgør Josefine og Matias også en cello-klaver-duo. Duoen har i denne sæson særligt fordybet sig i Bachs værker; både mesterens

oprindelige værker for besætningen og arrangementer af blandt andet *Das Orgelbüchlein*. Fælles for de to musikere er en stor kærlighed til den franske musik, og Debussys fantastiske cellosonate indtager således en naturlig førsteplads i duoen repertoire.

Det er en fornøjelse for IFPR-forskningsprogrammet *The Aesthetics of Music and Sound* og NordForsk-netværket *NNIMIPA: Nordic Network for the Integration of Music Informatics, Performance and Aesthetics* i samarbejde med personalet i Kantine 4 og SDU's Serviceområde at kunne præsentere dagens frokostkoncert med Josefine Opsahl og Martin Vestergård Hansen. Det er én af de mange aktiviteter, der har fundet sted gennem årene i samspil mellem udøvende musikere fra konservatoriemiljøerne i Odense og Esbjerg og forskere og studerende fra Syddansk Universitet, hvor begge har kunnet mødes og berige hinandens interesseområder inden for blandt andet NTSMB: *Netværk for Tværvideenskabelige Studier af Musik og Betydning* www.ntsmb.dk; NNIMIPA: *Nordic Network for the Integration of Music Informatics, Performance and Aesthetics* www.nnimipa.org; og forskningsprogrammet på SDU/IFPR *The Aesthetics of Music and Sound* www.soundmusicresearch.org.

Vi håber, at I nyder dagens koncert – den 16. siden den første frokostkoncert i april 2010 – og at I vil være opmærksomme på kommende aktiviteter, når frokostkoncertserien fortsætter i løbet af foråret 2012. Den næste frokostkoncert er torsdag den 12. april med pianist Janus Høgføldt Araghpour, som efterfølgende vil holde et seminar i serien *Topics in the Aesthetics of Music and Sound* om analyse og fortolkning af de mikrostrukturer, som Debussy benytter sig af i udvalgte klaverstykker.

Cynthia M. Grund på vegne af *The Aesthetics of Music and Sound* www.soundmusicresearch.org og *NNIMIPA* www.nnimipa.org

Jane Bonne og *Carsten Sjødahl* på vegne af personalet i Kantine 4
Leif Jensen på vegne af SDU's Serviceområde

I dag, den 15. marts, kl. 14:15-16 i U73 er I også velkomne til en gæsteforelæsning i serien *Topics in the Aesthetics of Music and Sound*: "Room Acoustics – How Does the Room Influence Speech and Music?" med Peter Møller Juhl, MSc, PhD; Lektor, Institut for Teknologi og Innovation, SDU. Velmødt! Cynthia